

Utbildningsdepartementet
Gymnasie- och vuxenutbildningsenheten
2019-10-21

Dnr: U2019/02278/GV

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, RIO vill avge följande remissyttrande gällande promemorian *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk*.

Stockholm 2019-10-21

Stefan Attefall
Ordförande

Gerhard Holmgren
Generalsekreterare

Utbildningsdepartementet
2019-10-21

Dnr: U2019/02278/GV

RIO- Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation vill avge följande remissyttrande gällande promemorian *På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom Komvux för elever med svenska som andraspråk*.

Redan 2015 väckte RIO frågan om att kunna erbjuda en självständig sfi inom utbildningsformen folkhögskola, motsvarande sfi inom kommunal vuxenutbildning. Frågan har därefter kommunicerats med utbildningsdepartementet i olika omgångar.¹ RIO kommer i remissvaret belysa hur promemorians förslag har bäring på nuvarande ordning där folkhögskolan är en aktör genom erhållen betygsrätt från Skolinspektionen men också ge kommentarer utifrån en tänkt ordning med en självständig sfi som del av utbildningsformen folkhögskolas kärnverksamhet.

Sammanfattning

5.5 Förslag om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända vuxna

RIO bejaktar förslaget och beskriver hur det kan stärkas ytterligare genom utbildningsformen folkhögskola.

5.6 Den sammanhållna utbildningen ska omfatta minst 23 timmars undervisning

RIO ställer sig bakom förslaget men vill problematisera frågan då förslaget behöver beakta målgruppens förmåga till lärande.

5.7 Förslag om informationsöverföring från Arbetsförmedlingen till kommuner

RIO delar utredningens bedömning men vill framföra vikten av att information och förankring av information också omfattar folkhögskolor på lokal nivå.

5.8 Förslag om Skolverkets stöd till huvudmän

RIO tillstyrker förslaget men beskriver också hur en motsvarande ordning skulle kunna tillämpas om sfi anordnades av folkhögskolorna i egen regi, med Folkbildningsrådet i myndighets ställe.

5.9 Bedömning av garanterad undervisningstid i kurs A och B

RIO bifaller förslagets och dess intention.

---

¹ Se särskild skrivelse insänt av RIO till utredningen 2019-06-27

5.10 Bedömning om stöd och andra insatser för individanpassning

RIO ställer sig bakom förslaget som stärkande insats för målgruppen och vill väcka frågan om i vilken organisation som denna bedömning ska göras.

5.11 Bedömning om kompetensutveckling för lärare

RIO stöder förslaget och argumenterar för att även folkhögskolans lärare ska ha tillgång till kompetensutvecklingen.

5.12 Bedömning om statistik och uppföljning

RIO bejakar förslaget i nuvarande ordning för folkhögskolorna men kommenterar hur en uppföljning kan ske genom Folkbildningsrådet och dess uppdrag i myndighetsställe för folkhögskolan.

Övrigt

RIO redogör för olika aspekter som representanter från medlemsskolorna vill lyfta fram. Särskilt belyses ekonomiska förutsättningar för enskilda skolor samt betydelsen av en hållbar dialog mellan myndigheter, kommun och folkhögskola på lokal nivå.

Kommentarer till förslagen

5.5 Förslag om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända vuxna

En sammanhållen utbildningsform med fokus och anpassning utifrån individens behov

RIO bejakar detta förslag. Förslaget stämmer väl överens med det fastställda folkbildningspolitiska målet; *Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.* Målformuleringen har syftet att förtydliga statens ambitioner med politiken och "att folkbildningens målgrupp är bredare än målgruppen för vuxenutbildningen" ²

Folkhögskolan som utbildningsform erbjuder idag en sammanhållen utbildningskedja. Varje enskild folkhögskola anordnar utbildningar med möjlighet till ämnesfördjupning, behörighetsgivande kurser samt yrkeskurser på olika nivåer, från grundskole- och gymnasienivå till eftergymnasial nivå. För folkhögskolans deltagare skapar ett sådant upplägg kontinuitet vilket i sin tur bidrar till att deltagarna i hög grad är engagerade i sina studier samt slutför dem. En sammanhållen utbildning skulle stärkas och underlättas av en integrerad sfi inom utbildningsformen folkhögskola.

På folkhögskola hänger mål och livsvalsfrågor samman, för att främja ett gott utbildningsresultat, där deltagarens mål också kopplas samman med hur omvärlden ser ut. Både gemensamma och individuella moment innehåller frågor som är relaterade till mål och livsval, studie och yrkesvägledning och vidare arbetsmarknad och möjliga yrken i Sverige. Folkhögskolorna har frihet att forma innehållet i kärnverksamheten utifrån egna kursmål. Detta medför kapacitet att vara flexibel i pedagogik och organisering av den pedagogiska verksamheten utifrån deltagarens behov.

---

² <https://www.regeringen.se/49b728/contentassets/dbb6beab1400486b9811f26090c53707/allas-kunskap--allas-bildning-201314172>

Inom utbildningsformen folkhögskola sker språkinläring på många olika sätt, genom ämnesövergripande temadagar, studiebesök. Det "vardagliga" mötet med andra deltagare bidrar till faktisk tillämpning av språket och att bli del av en social kontext, integration i praktiken. Flera folkhögskolor kan också erbjuda boende på internat vilket också främjar språkbruket men också det sociala umgänget.

Ett sammanhållet system för utbildning, arbete och samhälle

Folkhögskolan är en aktör med många kontaktytor i samhället som förstärks genom en stor bredd av huvudmän inom civilsamhället. Folkhögskolan fungerar som en viktig mötesplats lokalt och regionalt. Det finns en stor kontaktyta som ger deltagarna tillgång till nätverk och möjliga praktikplatser och studiebesök. Vidare kan nämnas att folkhögskolan ger organisationer i det civila samhället ingång till att engagera grupper som kanske inte så ofta deltar i samhällslivet.

RIO vill särskilt belysa folkhögskolans arbete med demokratifrämjande insatser. Som utbildningsform erbjuder folkhögskolan en demokratipräglad miljö med hög grad av delaktighet och inflytande, i såväl individuella studier som i skolan som helhet. Att bli en del i medskapande sammanhang, bidrar vidare till högre delaktighet och inflytande i samhället.

5.6 Den sammanhållna utbildningen ska omfatta minst 23 timmars undervisning

RIO bejaktar förslaget att målgruppens ges utökad undervisning. Frågan är om det är tillräckligt för att målgruppen ska kunna uppnå ställda mål.

I folkhögskolan är utgångspunkten den studerandes behov och eftersom de är individuella, kan de för en person utgöra 20 timmar och för en annan 25 timmar. Det är inte enbart antalet timmar i sig som ses som verktyg för att målgruppen ska uppnå sina mål, utan antalet timmar *tillsammans* med andra didaktiska och pedagogiska strategier möjliggör för deltagaren att slutföra sina mål.

5.7 Förslag om informationsöverföring från Arbetsförmedlingen till kommuner

RIO delar promemorians bedömning men vill klargöra att förslaget och dess intentioner skulle stärkas om även folkhögskolan som utbildningsaktör tydliggjordes i den information och styrning som myndigheter och kommuner genomför på lokal nivå. Möjlighet att finna former för ömsesidig information mellan olika aktörer skulle främja den studerandes långsiktiga utbildningsväg.

5.8 Förslag om Skolverkets stöd till huvudmän

RIO ställer sig bakom förslaget i nuvarande ordning. RIO har argumenterat för att sfi bör kunna drivas av folkhögskolorna själva, i egen befintlig regi. I ett sådant upplägg skulle Folkbildningsrådet ha uppgiften att ge ett huvudmannastöd.

5.9 Bedömning av garanterad undervisningstid i kurs A och B

RIO bejaktar förslaget och dess intention men menar också att fler faktorer än undervisningstid har bäring på lärandet. Garanterad undervisningstid ger ingen försäkran om den studerandes

måluppfyllelse. Hänsyn behöver tas till studenters olika förutsättningar till lärande. För detta krävs en utbildningssituation som stöttar individuellt och har befintliga stödstrukturer.

5.10 Bedömning om stöd och andra insatser för individanpassning

RIO ställer sig bakom förslaget om stärkande insatser för målgruppen. RIO vill dock väcka frågan om i vilken organisation, för studerande på folkhögskola, som denna bedömning ska göras och hur den följs upp för att säkerställa målgruppens behov gällande individanpassning.

Enligt Folkbildningsrådets bidragsvillkor ska deltagare på folkhögskolans långa kurser, ha tillgång till studie- och yrkesvägledare och kurator. En väl fungerade modell i folkhögskolans kärnverksamhet som sker i samarbete mellan pedagoger och kuratorer nära målgruppen. Ett sådant arbetssätt skulle också omfatta sfi målgruppen om folkhögskolan skulle arrangera sfi i egen regi.

5.11 Bedömning om kompetensutveckling för lärare

RIO ställer sig bakom utredningens förslag om kompetensutveckling.

Flera folkhögskolor bedriver idag sfi med betygsrätt, har högt utbildade lärare med erfarenhet av modersmålsundervisning. Dessutom har flera kvalificerat sig genom folkhögskolans egen lärarutbildning, den enda i Sverige som enbart fokuserar på vuxnas lärande. Folkhögskolan och dess lärare behöver också omfattas av de kompetenssatsningar som görs för lärare inom sfi.

5.12 Bedömning om statistik och uppföljning

RIO ställer sig positiv till förslaget. Folkbildningsrådet har idag, i myndighets ställe, uppdraget att fördela och följa upp det statliga anslaget till folkhögskolor och studieförbund utifrån särskilda bidragsvillkor och utifrån *Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen*.³

Uppföljningen innebär att all statsbidragsfinansierad verksamhet på folkhögskola rapporteras in till Folkbildningsrådet. Bland annat ställs krav på folkhögskolornas lärartäthet, undervisningstid samt risk- och väsentlighetsanalys. En viktig del är att värna om deltagares rättssäkerhet, genom s.k. studeranderättslig standard som är direkt ansluten till FBR.

Om folkhögskolorna skulle ges möjlighet att bedriva sfi i egen regi, skulle en sådan statistik och uppföljning ske genom Folkbildningsrådets försorg och kunna bidra med kunskap, kring arbetssätt, resultat av studier med mera utifrån utbildningsformen folkhögskola, på samma sätt som promemorian föreslår.

Övrigt

Promemorians föreslår en sammanhållen utbildning för deltagare inom sfi med kort utbildning. De medlemsskolor som RIO varit i kontakt med i samband med remissförfarandet vittnar om ytterligare några aspekter som behöver lyftas fram.

---

³ <https://www.folkbildningsradet.se/for-folkbildare/jag-jobbar-pa-studieforbund/statsbidrag/villkor-for-statsbidrag/>

Varje enskild folkhögskola bedrivs idag utan vinstuttag därför är de förslag med ekonomiskt administrativa kopplingar särskilt viktiga att belysa. Folkhögskolornas kärnverksamhet finansieras med stats- och regionanslag, som i dagsläget inte ger full täckning. Promemorians förslag kring förstärkt kurativt stöd, modersmålsbaserad undervisning medför en förhöjd kostnad för folkhögskolorna och det är därför önskvärt att en medfinansiering som följer sådana insatser också inräknas för deltagare på folkhögskola.

Folkhögskolorna utgör egna lokala enheter. Därför är det angeläget att folkhögskolan blir en tydlig part i exempelvis informationsprocesser mellan myndighet, kommun och deltagare samt att informationssystemen blir likvärdiga över hela landet.

Sakupplysning avseende kap 3.8.1 Svenska för asylsökande på studieförbund

RIO vill lyfta fram att även folkhögskola arrangerar kursen *svenska från dag ett*, 2018 var antalet deltagare 2477⁴.

---

⁴ <https://www.folkbildningsradet.se/globalassets/rapporter/regeringen/2019/folkbildning-med-asylsokande-2018slut.pdf>